
Kraków - Stare Miasto, Collegium Nowodworskie, st. 2, gm. loco , woj. małopolskie, AZP 102-56/6

Informator Archeologiczny : badania 34, 196-197

2000

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

czyną południową. Podjęto je w związku z przebudową kamienicy na potrzeby hotelowe.

W trakcie dotychczasowych badań archeologicznych i architektonicznych ustalono, że omawiana kamienica znajduje się na głównym placu handlowym podgrodzia Okół. Domniemany rynek funkcjonował w młodszych fazach wczesnego średniowiecza oraz bezpośrednio po lokacji „nowego miasta”. Reliktem pierwotnych funkcji handlowych tego placu są m.in. mury obiektu halowego (sukiennic?) z pocz. XIV w., które zachowały się w podziemiach kamienic usytuowanych pomiędzy ul. Kanoniczą a ul. Grodzką. Około połowy XIV w. obiekt ten został rozparcelowany i sprzedany mieszkańcom na potrzeby mieszkalne. W związku z tym w 2. poł. XIV w. w jego wnętrzu pojawiły się ściany działowe związane z dostosowywaniem budowli do nowych funkcji.

W trakcie obecnych prac wykopaliskowych odkryto (na długości blisko 10 m) i przebadano zachodnią ścianę wspomnianych „sukiennic”, wraz z otworem drzwiowym i portalem), a także nieco młodsze mury kamienne, które były powiązane z przemianami kramów handlowych w młodszych fazach późnego średniowiecza oraz z formowaniem gotyckich, renesansowych i barokowych oficyn. Po zewnętrznej stronie tego obiektu zadokumentowano serię nawarstwień pochodzących z późnego średniowiecza i czasów nowożytnych. Były one powiązane z budową i funkcjonowaniem kramów, a przede wszystkim z późniejszymi przemianami terenu usytuowanego w obrębie zabudowy dawnego rynku Okołu.

Prace ziemne związane z formowaniem gotyckiej zabudowy sprawiły, że niemal całkowicie zniszczono nawarstwienia z wczesnego średniowiecza. Ich śladem są tylko resztki obiektu półziemiankowego z X-XI w. oraz liczne ułamki naczyń, grudki polepy i żużel żelazny. Zabytki te odkrywano w warstwach i wkopach z późnego średniowiecza i czasów nowożytnych.

Dokumentacja i materiały zabytkowe są przechowywane w Muzeum Archeologicznym w Krakowie.

Wyniki badań zostaną opublikowane w „Materiałach Archeologicznych”.
Badania nie będą kontynuowane.

KRAKÓW - Stare Miasto,
Collegium Nowodworskie,
st. 2, gm. *loco*, woj. małopolskie,
AZP 102-56/6

- osady prahistoryczne i wczesnośredniowieczna
- miasto późnośredniowieczne i nowożytne

Ratownicze badania archeologiczne, przeprowadzone od marca do września przez mgr Ewę Kwaśniewską (autorka sprawozdania, Pracownia Archeologiczno-Konserwatorska, Kraków). Finansowane przez Zarząd Rewaloryzacji Zespołów Zabytkowych Krakowa. Przebadano powierzchnię około 260 m².

Prace stanowiły kontynuację badań z lat 1996-1999. Wykopy, wykonane w 2000 r., założono na zewnątrz budynku, wzdłuż północnej elewacji obiektu. Uchwycono w nich ślady osadnictwa wczesnośredniowiecznego, późnośredniowiecznego i nowożytnego.

Na uwagę zasługuje odkrycie wczesnośredniowiecznych grobów szkieletowych oraz kolejnych pozostałości najstarszych umocnień Krakowa lokacyjnego. Z 4 zarejestrowanych pochówków tylko 2 (nr 1 i nr 3) znalazły się prawie w całości w obrębie wykopu. Pozostałe groby, zniszczone przez fundamenty budynku, wczesnośredniowieczne jamy i młodsze wkopy, uchwycono fragmentarycznie. Na podstawie analizy antropologicznej kości ustalono, że w jednym grobie pochowano kobietę (grób 1), w dwu dzieci (groby 2, 3). Przynależności szczątków czwartego zmarłego nie udało się określić. Jamy grobowe 1, 2, 3 były wkopane w piasek calcowy i miały ściany wyłożone deskami. Zachowała się po nich cienka smużka zbutwiałego drewna, widoczna w rzucie poziomym. Zmarłych pochowano w pozycji wyprostowanej, wzdłuż osi wschód-zachód, z głową skierowaną na zachód. W grobie kobiecym znaleziono mały, srebrny kabłączek z esowatym uszkiem, w jednym z grobów dziecięcych nóż żelazny. Pochówki pochodzą prawdopodobnie z XI-XII w.

W rejonie północno-zachodniego narożnika Collegium zadokumentowano fosę, odkrytą również w 1998 r. w piwnicach, stanowiącą przypuszczalnie część zachodniego odcinka fortyfikacji Krakowa starszych od murów obronnych. Jej rekonstruowana szerokość miałaby około 7 m, głębokość około 2,80 m. Orientacyjna odległość fosy od murów obronnych w kierunku wschodnim wynosiłaby około 33 m.

W północno-zachodniej części dziedzińca Collegium, na głębokości 60-90 cm, odkopano ceglane sklepienie kolebkowe oraz fragmenty murów piwnicy jednego z XVI-wiecznych domów rozebranych w trakcie budowy Collegium Nowodworskiego w latach 1639-1643.

W związku z opisanymi odkryciami wskazane jest przeprowadzenie planowych prac wykopaliskowych w rejonie zachodniego wylotu ulicy św. Anny, na linii od ul. Jagiellońskiej do Plant. Niezbędne jest prowadzenie nadzoru archeologicznego wszystkich wykopów budowlanych wykonywanych na trasie przebiegu domniemanej fosy i na obszarze występowania wczesnośredniowiecznych pochówków.

Dokumentacja i materiały zabytkowe są przechowywane w Muzeum Archeologicznym w Krakowie.

Wyniki badań zostaną opublikowane w „Materiałach Archeologicznych”.
Badania nie będą kontynuowane.

KRAKÓW- Stare Miasto,
Collegium Maius, st. 2,
gm. *loco*, woj. małopolskie,
AZP 102-56/6

- osady prahistoryczne i wczesnośredniowieczne
- miasto późnośredniowieczne i nowożytne

Ratownicze badania archeologiczne, przeprowadzone od sierpnia do grudnia, przez mgr Ewę Kwaśniewską (autorka sprawozdania). Przebadano powierzchnię około 100 m².

Badania prowadzono w wykopie budowlanym, usytuowanym przy południowej elewacji budynku (w Ogrodzie Profesorskim) i w wykopach wykonanych w piwnicach obiektu.

W piwnicach, do uzyskanej w wykopach głębokości od 30 do 60-80 cm, zalegały wyłącznie przemieszane warstwy ziemno-gruzowe i gruzowe, zawierające materiał zabytkowy datowany od wczesnego średniowiecza po czasy współczesne.

W Ogrodzie Profesorskim, poniżej ponad 2 m grubości nasypów powstałych w wyniku działalności budowlano-remontowej prowadzonej w XIX i XX w., stwierdzono występowanie nowożytnych wkopów i późnośredniowiecznych warstw nasypowych związanych z intensyfikacją działalności budowlanej w dzielnicy uniwersyteckiej pod koniec okresu późnośredniowiecznego i w początkach okresu nowożytnego oraz późnośredniowiecznej warstwy kulturowej i wkopanych w całość obiektów wczesno- i późnośredniowiecznych.

W warstwach późnośredniowiecznych znaleziono fragmenty średniowiecznych naczyń glinianych, fragmenty skórzanego buta oraz żelazne strzemie jezdzieckie, w jamach drobne ułamki ceramiki wczesnośredniowiecznej i późnośredniowiecznej.

Dokumentacja i materiały zabytkowe są przechowywane w Muzeum Archeologicznym w Krakowie.

Wyniki badań zostały opublikowane w „Materiałach Archeologicznych”, t. XXXIII, 2002, s. 171-178.

Badania będą kontynuowane.

KRAKÓW- Stare Miasto,
pl. Dominikański, st. 2,
gm. *loco*, woj. małopolskie,
AZP 102-56/6

- ślady osadnictwa od epoki kamienia do okresu wpływów rzymskich
- zespół osad otwartych z wczesnego średniowiecza (IX-XIII w.)
- miasto lokacyjne (XII-XV w.)
- miasto renesansowe i nowożytne (XVI-XX w.)